

Šumavský domov pro seniory umí financovat investiční akce

Domov pro seniory Stachy-Kůsov leží na Šumavě, ne daleko od německo-českých hranic. Zařízení, pečující o 140 seniorů, které již 45 let poskytuje své služby potřebným na periferii naší země, může jít příkladem v efektivitě využívání evropských peněz k dalšímu rozvoji. Díky nim zde již druhým rokem úsporně vytápějí celý areál prostřednictvím tepelných čerpadel a solárních panelů. V letošním roce zase chystají přestavbu půdních prostor, opravu jedné ze stávajících budov a přístavbu nového patra. Výsledkem bude výrazné zkvalitnění ubytovacích kapacit a zvýšení standardu bydlení.

Přitom výchozí pozice domova v 90. letech nebyla nijak záviděníhodná. Stejně jako velká část českých domovů důchodců sídlil i ten kůsovský v objektu, o jehož navrácení žádal původní majitel v rámci restituce. Ve většině případů se často stávalo, že pokud restituent o svůj bývalý majetek požádal, soud mu vyhověl a domovy se stěhovaly do modernějších budov či dokonce novostaveb. V Kůsově měli ale „smůlu“, že soud žádost zamítl a kůsovští senioři zůstali v domě, v němž se po desetiletí řešili maximálně havarijní situace, bez toho, aby bylo investováno do většího pohodlí zdejších obyvatel. „Náš zřizovatel, Jihočeský kraj, má omezené investiční možnosti a přestože se snažil nám pomoci všemi dostupnými prostředky, hledal jsem další zdroje, jak zaplatit zlepšení, která jsem chtěl v našem domově realizovat,“ říká Ladislav Gál, který se stal ředitelem Domova pro seniory Stachy-Kůsov v roce 1996.

Finance „z Norska“

Aktuálně se nyní všechno v domově chystá na přestavbu části oddělení (A a C). Už v roce 2006 si ředitel Gál pro tuto plánovanou přestavbu vyti-

poval grant z tzv. norských fondů v oblasti „Lidské zdroje“, kde se rozdělují finanční prostředky na zlepšování poskytování sociálních služeb na místní úrovni. Kromě toho jdou peníze z tohoto fondu (celkem 105 milionů euro) na rozvoj informačních technologií ve veřejné administrativě v regionech, na podporu nevládních neziskových organizací, na podporu integrace menšin do společnosti, na programy prosazování rovnosti pohlaví ve veřejném sektoru, na modernizaci a vybavení jeslí, školek, škol, školních vzdělávacích center a dětských domovů.

V Kůsově jde o přebudování interiéru a exteriéru modernějšího křídla budovy se záměrem, že v těchto místech vzniknou nové jedno a dvouložkové pokoje s vlastními toaletami a koupelnou. Tam se přestěhují klienti ze stávajících třílůžkových pokojů, čímž sice nedojde ke změně kapacity zařízení, nicméně markantně se zvýší kvalita bydlení. Dnes v domově v Kůsově připadá na jednoho obyvatele 7 m² čisté obytné plochy, po přestavbě bude tento prostor činit nadstandardních 9,5 m². A změny k lepšímu se nebudou týkat pouze klientů – plánovaná je rovněž výstavba moderních koupelen a dvou prostorných sesteren, které budou umístěny v těsné blízkosti potřebných obyvatel. Rovněž bude v podkrovním prostoru bývalé půdy vybudována společenská místnost, která v domově dosud chyběla a veškerý společenský život se tak odehrával v multifunkčním prostoru jídelny.

Ačkoliv měl projekt ředitel domova v Kůsově připravený dlouho dopředu, přesto nastala časově náročná operace. Během tří týdnů schválilo zastupitelstvo Jihočeského kraje chystanou akci a přislíbilo její předfinancování a spolufinancování. Ještě před schvalovacím maratónem si domov na vlastní náklady nechal vypracovat dokumentaci k projektu. V této fázi bylo vše přichystáno pro posouzení evropských úředníků, jejichž rozhodování je řízené přesnými a poměrně obsáhlými byrokratickými předpisy. Na jejich základě například přicestovala do Kůsova švýcarská architektka, která zde celý den přímo na místě zkoumala situaci a nechala si podrobně vysvětlit chystané změny. Výsledkem dlouhotrvajícího hodnocení byla 30stránková zpráva komise. Na definitivní schválení dotace v celkové výši 36 milionů teď v Kůsově čekají každým dnem.

„Veškerá komunikace s úředníky probíhala v angličtině a přiznávám, že v tomto ohledu máme velké slabiny. Obzvláště těžko nám bylo v situacích, kdy bylo zapotřebí reagovat ze dne na den,“ říká ředitel Gál. Omezené jazykové schopnosti žadatele z Kúsova nebyla jediným úskalím. Při vyhlášení grantu byl stanoven pevný kurz na rozdělované prostředky. Pozice koruny vůči euru se ale během posledních několika měsíců vyvinula v neprospěch českých žadatelů. „Rozdíl v našem případě jde do milionů,“ potvrzuje ředitel Gál.

První zkušenost s evropskými granty: tepelná čerpadla

Žádost o grant neputovala ovšem z Kúsova do Bruselu poprvé. Už v roce 2003 byl vyhlášen grant Operačního programu infrastruktura (priorita 3, opatření 3.3 – Zlepšování infrastruktury ochrany ovzduší), který spravovalo

úprav, které vedou k postupnému zlepšování životní úrovně všech obyvatel domova i ošetřujícího personálu. Už v roce 1997 byla zahájena výstavba evakuačního výtahu, který ve stavbě poměrně složitého půdorysu chyběl. Výtah byl umístěn do nově přistavěné části jižního křídla původní budovy. Půvab celé stavbě dodala věžička s hodinovým strojem, architektonicky zcela organicky zakomponovaná do celkového pojetí stavby. Kromě klasického časoměřiče jsou na fasádě navíc umístěny sluneční hodiny.

Zatímco výtah byl financován z vlastních zdrojů, s přestavbou další části budovy – stravovacího provozu, který nevyhovoval moderním hygienickým normám, se Domov v Kúsově obrátil v roce 2003 na Ministerstvo práce a sociálních věcí. A díky tomu, že patřil k prvním žadatelům, získal dotaci ve výši 10 milionů. Ale opět musela nastat velmi rychlá organizační reakce ze strany žadatele. „V srpnu 2003 jsme dostali příslib dotace, která musela

Aktivizací je v domově dennodenní kontakt s klienty.

Ruční práce mají v oblíbenosti především klientky.

Relaxační zóna na chodbách domova.

Ministerstvo životního prostředí společně se Státním fondem životního prostředí. Právě s druhým jmenovaným subjektem uzavřel Domov Kúsov smlouvu v roce 2007 o projektu na výstavbu tepelných čerpadel, které v domově měly částečně nahradit dosavadní plynové vytápění. Tepelná čerpadla jsou brána jako obnovitelný zdroj energie, protože produkují teplo a teplotu užitkovou vodu ze zbytkového tepla z okolní atmosféry. „Jenže finance z tohoto grantu tehdy tekly především do podnikatelské sféry,“ vzpomíná ředitel Gál. Navíc tenkrát byly značné rozdíly v agendě Evropské unie a našeho ministerstva životního prostředí. „I ministerští úředníci měli tenkrát méně zkušeností a na kúsovském případě se řadu užitečných informací dozvěděli a naučili,“ dodává Ladislav Gál. Nebylo divu, že Domov Kúsov musel strukturu projektu několikrát upravit a k tepelným čerpadlům nakonec přibýly ještě solární panely na ohřev teplé užitkové vody. Ve finále domov dotaci získal, definitivní schválení ovšem obdržel ředitel v prosinci roku 2006, přičemž finance mohly být čerpány pouze do května 2007. Bleskové akci ovšem přálo počasí a stavební firma také dodala požadované práce ve zrychleném tempu. A výsledek? Kolaudace speciálního vytápěcího zařízení proběhla ještě v několika dnech předstihu v polovině května roku 2007.

Změny nejen za bruselské peníze

Domov seniorů Kúsov sídlí v budově bývalého statku, který má za sebou více než dvousetletou historii. V těsném sousedství se nacházely sklářské hutě, po kterých v dnešní době zbývá jen malé jezírko na pozemcích domova, do kterého se v roce 1963 nastěhovali první seniori. Současný ředitel Ladislav Gál po svém nástupu začal s realizací potřebných stavebních

být vyčerpaná do konce téhož roku,“ vypráví ředitel kúsovského domova. Výběrové řízení na stavební firmu muselo proběhnout v předstihu, přestože kúsovští ještě neměli k dispozici finance. Další nutností se stalo zajištění náhradního stravování pro zdejší obyvatele – sklady byly dočasně přemístěny na chodby a vařilo se provizorně v malé kuchyňce. Když už ovšem došlo k rozpoutání stavební akce, nezůstalo jen u modernizace kuchyně. „Na dvoře domova jsme přistavěli část varny a skladů a navíc se kompletně přebudovala přílehlá část kanalizace,“ vypočítává Ladislav Gál. Proinvestované prostředky skončily tam, kde měly, což potvrdila opakovaná kontrola ze strany poskytovatele grantu.

Rok 2003 byl i finální pro další vnitřní i vnější vylepšení, která v Kúsově probíhala postupně od roku 1997. Jednalo se o modernizaci veškerých hygienických zařízení – koupelen a toalet, výstavbu balkonů, výměnu dveří, oken, obkladů, dlažeb a také zateplení celého areálu včetně položení střešní krytiny.

Dalším moderním prvkem, na který jsou místní právem hrdí, je nová čistíčka odpadních vod. „V roce 2005 nám dosloužilo původní zařízení, připravili jsme tedy projekt výstavby nové moderní čistíčky, což se ukázalo jako poměrně složitý proces, protože nejde o stavbu, ale o vodohospodářské dílo. „Nicméně se podařilo během jednoho roku dát dohromady kompletní projekt, takže když v roce 2006 našemu zřizovateli na konci roku zbyly finance, my jsme byli připraveni a na tento projekt jsme je získali,“ líčí Ladislav Gál, jak se mu podařilo získat prostředky na další inovaci. Dnešní kúsovská čistíčka má podobu šumavské chalupy a její provoz je natolik výkonný, že v potoce pod čistíčkou lze zahlédnout i pstruhy.

Stavební práce jsou pro klienty zpestřením

Téměř permanentní stavební ruch v Kúsově s sebou, kromě vidiny větší kvality života v domově, nese i negativní stránky. Od logických omezení, týkajících se běžného chodu zařízení, až po nocování v jiných pokojích či stravování v náhradních jídelnách. „Za dobu, co zde řediteluji, jsem se nesetkal s jedinou negativní reakcí, dokonce naopak. Naši klienti se na přestavby těší, zajímají je, diskutují o nich,“ vysvětluje Ladislav Gál. „Celá akce vždy samozřejmě vyžaduje dokonalou organizaci a také načasování,“ dodává. Co se týče dalších průvodních jevů stavebních úprav, jako je hluk či prach, musí se vždy vybraná firma zaručit, že tyto nežádoucí důsledky potlačí na minimum a zajistí veškerá opatření, aby probíhající práce měly minimální dopad na život obyvatel domova. „Sice nás to stojí nějaké finance navíc, ale bezpečnost klientů je pro nás prioritou,“ říká ředitel Domova v Kúsově.

Jak se žije v šumavském domově pro seniory

„Bude to znít možná banálně a ještě více přizemně, ale co naši klienti vyžadují v první řadě, je teplo, jídlo a ticho,“ je přesvědčen Ladislav Gál. Uspokojení právě těchto tří základních potřeb bylo podnětem pro místní vedení k velkým investičním akcím. A dnes lze říci, že se jim tyto potřeby, snad až kromě občasného přerušení šumavského ticha stavebními pracemi, podařilo naplnit.

A začalo se právě od tepla. Původně zde totiž fungovalo vytápění na koks, což byl velice ztrátový systém a zdaleka nestačil celý objekt dostatečně vytopit. I když v pokojích vládla celkem přijatelná teplota, na chodbách klienti v nadsázce řečeno mrzli. Koks tedy v devadesátých letech vystřídal topení na plyn. Jenže pohyb ceny této suroviny byl natolik nepříznivý, že ředitel domova hledal alternativu a díky penězům z EU mohl investovat do ekologických a spotřebně nenáročných tepelných čerpa-

del. Tato úspora se logicky odrazila na provozních nákladech za ubytování, které je momentálně pro klienty levnější. I nová kuchyně se díky modernizaci může soustředit nejen na využití nových trendů ve zdravém stravování, ale i na uspokojování individuálních potřeb a chutí klientů.

Kromě základních lidských potřeb v domově samozřejmě myslí i na kulturní a společenské vyžití místních obyvatel. Z bohatých kulturních akcí v šumavském domově lze jmenovat například projekce filmů na plátno v jídelně – tzv. „kino“, fungují zde kroužky keramiky a dalších ručních prací, každý den se chodí na vycházky do okolních lesů. Společensky domov ožívá pravidelně při akci „narozzeniny“, kdy oslavují ti obyvatelé, kteří se v daném měsíci narodili. „Vždy připravíme menší občerstvení, posedíme a popovídáme si. Oslavencům kulatin vždy předáme dárkový koš,“ popisuje Ladislav Gál.

Místní obyvatelé se účastní i aktivit mimo domov. V loňském roce například uspěli v klání „Křížovka roku“ nebo vyhráli soutěž „Kaštánek roku“ o nejhezčí výrobek z těchto podzimních plodů. Pravidelně se v Kúsově konají „Šumavské hry“, v nichž senioři z dalších dvanácti jihočeských domovů měří své síly v různých sportovních disciplínách. Každoročně v červnu skupina zájemců vyráží na rekreační pobyt do Sazamova na Domažlicku. Přes léto se odehrává plejáda dalších společenských aktivit – například tradiční opékání berana. „Máme zde samozřejmě speciální aktivizační programy pro naše klienty, ale pro mě aktivizace začíná u sebedrobnějších aktivit ze strany personálu – vyslechnutí, přidržení dveří a tak podobně. Zkrátka chování, které navozuje pocit, že jsou tu lidé doma,“ myslí si Ladislav Gál.

Společenský i kulturní život obyvatel Domova pro seniory Stachy-Kúsov je tedy víc než bohatý, a to i přesto, že zdejší ředitel přiznává, že se zatím orientoval na projekty zlepšující kvalitu bydlení. V další fázi se proto chce soustředit především na rozvoj dovedností pečujícího personálu a také na získávání prostředků pro další aktivity zdejších klientů.

Čím Linet vybavil DPS Stachy-Kúsov

Na pokojích leží klienti Domova pro seniory Stachy-Kúsov na lůžkách Beta. Kromě toho mají na chodbách a v některých pokojích k dispozici pohodlná křesla Softlin Komfort.

Pečovatelské lůžko Beta

Pojízdné lůžko s dřevěným obložením poskytuje maximální komfort pro ležení. Sestry ocení pohodlné polohování pomocí plynových pružin. Lůžko je vybavené dvěma průběžnými spustitelnými postranicemi, které v nulové poloze nepřekážejí.

Křeslo Softlin Komfort

Sedací výrobky z řady Softlin jsou oblíbené zejména v pečovatelské sféře, ale je možné je využít i ve zdravotnictví. Pevná a stabilní konstrukce křesla je vyrobena z masivního buku. Ten v kombinaci s přívětivým čalouněním působí domáckým dojmem. Na vysoké úrovni jsou ovšem kromě designu také hygienické vlastnosti – potahy jsou sňímatelné, takže je lze jednoduše vyprat. Sedák i podnožka pod látkovým potahem jsou čalouněné omyvatelnou koženkou. Kvalitní jsou i užité vlastnosti. Křeslo je polohovatelné a díky kolečkům pojízdné. Celé je ergonomicky tvarované pro dosažení maximálního pohodlí sedícího i ošetřujícího personálu, který s křeslem pracuje.

Pečovatelské lůžko Beta

Křeslo Softlin Komfort